

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 10 Νοεμβρίου 2022
(OR. en)

14613/22

AGRI 620
ENV 1139

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	10 Νοεμβρίου 2022
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 590 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 590 final.

συνημμ.: COM(2022) 590 final

Βρυξέλλες, 9.11.2022
COM(2022) 590 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτήν τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη μια **παγκόσμια κρίση ανόργανων λιπασμάτων**, τέτοιας διάστασης όπως εκείνης της δεκαετίας του 1970. Η πανδημία COVID-19 με τις διαταραχές της στην αλυσίδα εφοδιασμού και, στη συνέχεια, η ενεργειακή κρίση οδήγησαν σε πρωτοφανώς υψηλές τιμές των λιπασμάτων.

Τα λιπάσματα διαδραματίζουν **σημαντικό ρόλο στην επισιτιστική ασφάλεια**¹.

Η **παράνομη και αδικαιολόγητη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία** είχε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις ήδη πολύ περιορισμένες παγκόσμιες αγορές λιπασμάτων. Αποκάλυψε αδυναμίες λόγω της παγκόσμιας εξάρτησης από λίγους παγκόσμιους προμηθευτές. Η Ρωσία, η οποία το 2020 αντιπροσώπευε περίπου το 15 % των παγκόσμιων εξαγωγών λιπασμάτων, επέβαλε περιορισμούς στις δικές της εξαγωγές τροφίμων και λιπασμάτων, με αποτέλεσμα να συμπιεστεί ο παγκόσμιος εφοδιασμός και να αυξηθούν οι τιμές. Η έλλειψη και οι υψηλές τιμές των λιπασμάτων συνθέτουν την κρίση επισιτιστικής ασφάλειας στον κόσμο² και απαιτείται συντονισμένη προσπάθεια για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας κρίσης λιπασμάτων. Η ΕΕ έχει εντείνει τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας επισιτιστικής ανασφάλειας και τον μετριασμό των επιπτώσεων της επισιτιστικής κρίσης στις ευάλωτες χώρες, μέσω της ταχείας και ολοκληρωμένης **αντίδρασης της «Ομάδας Ευρώπη» στην παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια**.

Επιπλέον, οι **λωρίδες αλληλεγγύης της ΕΕ** και η **πρωτοβουλία για τα σιτηρά του Εύξεινου Πόντου** έχουν συμβάλει αποτελεσματικά στην ανακούφιση της επισιτιστικής κρίσης, διευκολύνοντας την Ουκρανία να συνεχίσει να εξάγει τα σιτηρά της και συμβάλλοντας στη σταθεροποίηση των αγορών και στη μείωση των τιμών των τροφίμων. Οι **λωρίδες αλληλεγγύης ΕΕ-Ουκρανίας** έχουν καταστεί σημαντικός εμπορικός σύνδεσμος μεταξύ της Ουκρανίας, της ΕΕ και του υπόλοιπου κόσμου και μέχρι στιγμής έχουν διευκολύνει την εξαγωγή άνω των 14 εκατομμυρίων τόνων ουκρανικών γεωργικών προϊόντων (σιτηρά, ελαιούχοι σπόροι και συναφή προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των λιπασμάτων), συμβάλλοντας μ' αυτόν τον τρόπο στην άμβλυνση της παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης. Η ΕΕ υποστηρίζει τον διαμεσολαβητικό ρόλο του ΟΗΕ και της Τουρκίας ζητώντας την ανανέωση της πρωτοβουλίας για τα σιτηρά του Εύξεινου Πόντου μετά τη 19η Νοεμβρίου. Η διακοπή του προγράμματος θα είχε σοβαρές συνέπειες για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια.

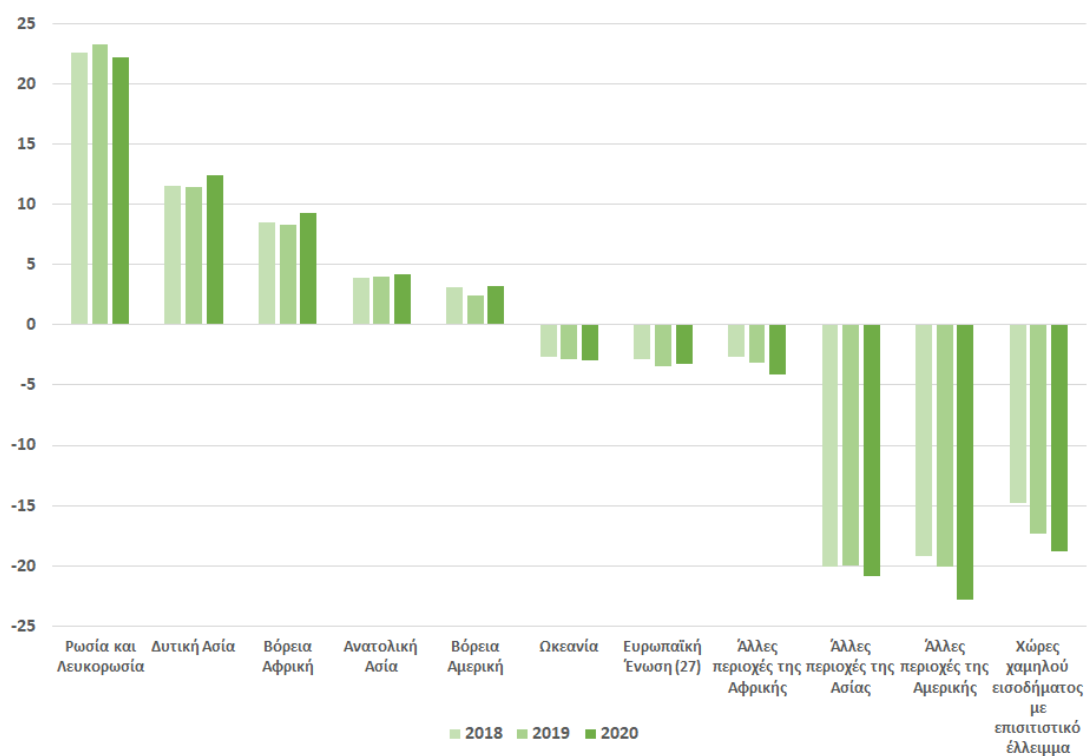
¹ Βλ. [παράρτημα 1](#) της παρούσας ανακοίνωσης για σύντομη επεξήγηση των βιολογικών και χημικών διεργασιών που διέπουν τη λειτουργία και τον αντίκτυπο των λιπασμάτων.

² Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής, της 23ης Μαρτίου 2022, με τίτλο «Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων» [COM(2022) 133 final].

Ειδικότερα, οι **χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος** επωμίζονται το μεγαλύτερο βάρος της στενότητας των αγορών λιπασμάτων. Το 2022 ένας πρωτοφανής αριθμός **222 εκατομμυρίων ανθρώπων σε 53 χώρες** πλήττεται έντονα από την **επισιτιστική ανασφάλεια** και χρειάζεται επείγουσα βοήθεια. Στις χώρες που πλήττονται περισσότερο συγκαταλέγονται η Σομαλία, το Αφγανιστάν, η Αιθιοπία, η Νιγηρία, το Νότιο Σουδάν και η Υεμένη, αλλά και η περιοχή της Νότιας Αμερικής.

Παρόλο που η βιώσιμη παραγωγή τροφίμων εξαρτάται από περισσότερους παράγοντες και όχι μόνο από τα λιπάσματα, αυτό που καθιστά ιδιαίτερα κρίσιμη την τρέχουσα κατάσταση είναι η **βραχυπρόθεσμη επίδραση που μπορεί να έχει η έλλειψη λιπασμάτων στις γεωργικές αποδόσεις**. Οι χαμηλότερες αποδόσεις σημαίνουν λιγότερα τρόφιμα. Ο ΟΗΕ έχει προειδοποιήσει για παγκόσμια κρίση λιπασμάτων, επισημαίνοντας ότι η κρίση αυτή μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την παραγωγή τροφίμων κατά τα επόμενα έτη, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν χώρες που δεν διαθέτουν δημοσιονομικά περιθώρια για να εφαρμόσουν προγράμματα στήριξης για τη διατήρηση της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων.

Γράφημα 1: Καθαρό εμπόριο λιπασμάτων εκφρασμένο σε εκατομμύρια τόνους θρεπτικών συστατικών

Η παγκόσμια έλλειψη λιπασμάτων οφείλεται κυρίως στην υψηλή τιμή του φυσικού αερίου το οποίο είναι απαραίτητο για την παραγωγή αζωτούχων λιπασμάτων⁴. **Η Ευρώπη διαθέτει σημαντική βιομηχανία λιπασμάτων** αλλά εξαρτάται από τις εισαγωγές φυσικού αερίου, καθώς και από τις εισαγωγές φωσφορικών αλάτων και ποτάσας⁵. Το καλοκαίρι του 2022 το αέριο αντιπροσώπευε έως και το 90 % του μεταβλητού κόστους παραγωγής αμμωνίας στην ΕΕ (η αμμωνία είναι ενδιάμεσο προϊόν για τα αζωτούχα λιπάσματα). Τον Αύγουστο του 2022, όταν κορυφώθηκαν οι τιμές του αερίου, η βιομηχανία έπαυε να λειτουργεί το 70 % της ικανότητας παραγωγής αμμωνίας, καθώς η παραγωγή είχε καταστεί μη αποδοτική. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η τρέχουσα χρήση ικανότητας παραγωγής ανέρχεται σε 50 %. Σε περίπτωση πρόσθετης μείωσης των τιμών του αερίου, η χρήση αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω. Η μειωμένη παραγωγή στην ΕΕ συνεπάγεται επίσης λιγότερες εξαγωγές της ΕΕ σε τρίτες χώρες. Οι εξαγωγές ενδιάμεσων προϊόντων αζώτου και λιπασμάτων μειώθηκαν κατά 9 %, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 19 % τους πρώτους οκτώ μήνες του τρέχοντος έτους.

Μολονότι τα λιπάσματα παραμένουν διαθέσιμα στην ΕΕ, η οικονομική προσιτότητά τους αποτελεί πρόκληση για τους γεωργούς (αύξηση των τιμών κατά 149 % τον Σεπτέμβριο του 2022 σε ετήσια βάση για τα αζωτούχα λιπάσματα), ιδίως διότι οι τιμές άλλων εισροών (ενέργεια) έχουν επίσης αυξηθεί σημαντικά. Οι υψηλές τιμές των λιπασμάτων επηρεάζουν τις αποφάσεις αγοράς και φύτευσης των γεωργών και αυτό, με τη σειρά του, ενδέχεται να επηρεάσει τη συγκομιδή καθώς και **τη συμβολή της ΕΕ στην παγκόσμια διαθεσιμότητα** και οικονομική προσιτότητα των τροφίμων.

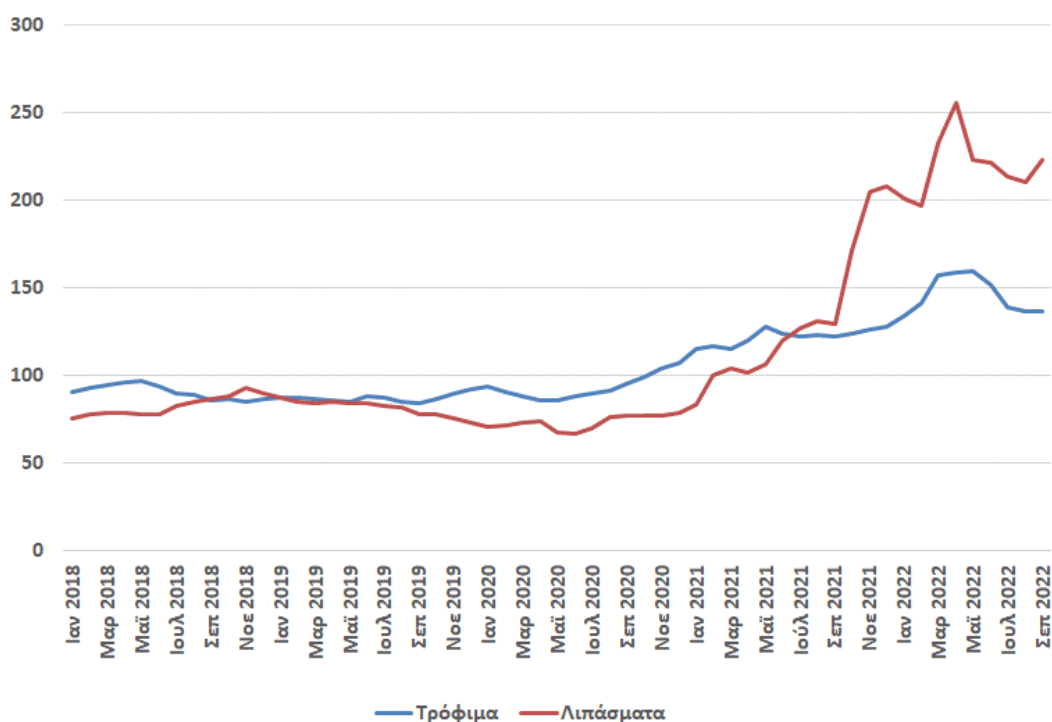
Τα μέτρα που εφαρμόζει η ΕΕ για τον **μετριασμό των υψηλών τιμών της ενέργειας** θα βελτιώσουν τις συνθήκες για τη βιομηχανία λιπασμάτων. Ωστόσο, απαιτείται πιο άμεση και στοχευμένη δράση. Οι βραχυπρόθεσμες δράσεις που προτείνονται στο παρόν έγγραφο αναμένεται να αμβλύνουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί και οι παραγωγοί λιπασμάτων της ΕΕ και να προωθήσουν τον στρατηγικό στόχο της ΕΕ για **μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές από τη Ρωσία** μέσω της διαφοροποίησης της παραγωγής και της διασφάλισης αξιόπιστων αλυσίδων εφοδιασμού. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η δέσμευση της ΕΕ για καταπολέμηση της επισιτιστικής ανασφάλειας πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω.

³ Τα γεωγραφικά συγκεντρωτικά μεγέθη προέρχονται ή κατασκευάζονται από τα συγκεντρωτικά μεγέθη της FAOSTAT.

⁴ Η κατάσταση και οι μηχανισμοί της αγοράς λιπασμάτων στην ΕΕ και στον κόσμο επεξηγούνται συνοπτικά στο παράρτημα 2 της παρούσας ανακοίνωσης.

⁵ Τα βασικά μακροθρεπτικά συστατικά που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή λιπασμάτων είναι το άζωτο, ο φώσφορος και το κάλιο.

Γράφημα 2: Παγκόσμιος δείκτης τιμών λιπασμάτων και τροφίμων (Δείκτης 100 = 2010)

Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα

Ο γενικός στρατηγικός στόχος της ΕΕ εξακολουθεί να εξαρτάται από τους στόχους που ορίζονται στη **στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»**. Τα στοιχεία δείχνουν ότι τα λιπάσματα δεν χρησιμοποιούνται πάντοτε σωστά. Οι **απώλειες θρεπτικών ουσιών** αντιπροσωπεύουν έως και το 50-60 % της ποσότητας που χρησιμοποιείται σε αγρούς σε ορισμένες περιοχές και είναι ενδεικτικές της υπερβολικής χρήσης λιπασμάτων ανά εκτάριο καλλιεργήσιμης έκτασης σε πολλά μέρη της ΕΕ, με μικρή προφανή αύξηση της απόδοσης. Ο στόχος της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» για μείωση των απωλειών θρεπτικών ουσιών κατά 50 % έως το 2030 με παράλληλη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους είναι επομένως εφικτός.

Ωστόσο, βραχυπρόθεσμα, και στο πλαίσιο των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων, θα πρέπει να γίνει κάθε εύλογη προσπάθεια για να αποφευχθεί η υπονόμευση της συνεχούς **συμβολής της ΕΕ στη διαθεσιμότητα και στην οικονομική προσιτότητα των τροφίμων**. Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι οι κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας εφαρμόζονται όπως προβλέπεται, ώστε να επιτρέπεται η διαμετακόμιση και η ροή λιπασμάτων για χρήση από τους γεωργούς εντός και εκτός της ΕΕ. Η επιτάχυνση της μετάβασης προς **τη βιώσιμη παραγωγή τροφίμων και τις καινοτόμες τεχνολογίες** αποτελεί τη διαρθρωτική λύση της Ένωσης για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των τροφίμων και την προστασία της υγείας του περιβάλλοντος και του πλανήτη μας.

Με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή παρουσιάζει τις ακόλουθες **εσωτερικές δράσεις**:

- Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να δώσουν προτεραιότητα στη **συνεχή και αδιάλειπτη πρόσβαση των παραγωγών λιπασμάτων στο φυσικό αέριο** στα εθνικά τους σχέδια έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση ελεγχόμενης διανομής του αερίου, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα».
- Το τροποποιημένο προσωρινό **πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης** προβλέπει ειδική στήριξη για τους γεωργούς και τους παραγωγούς λιπασμάτων. Με τη δεύτερη τροποποίηση του πλαισίου στις 28 Οκτωβρίου 2022, η Επιτροπή αύξησε τα ανώτατα όρια που καθορίστηκαν για περιορισμένα ποσά ενίσχυσης για τους γεωργούς και αύξησε την ευελιξία και τις δυνατότητες στήριξης των επιχειρήσεων που πλήττονται από την αύξηση του ενεργειακού κόστους, όπως οι παραγωγοί λιπασμάτων, με την επιφύλαξη εγγυήσεων. Υπάρχουν δυνατότητες επέκτασης των εν λόγω στοχευμένων ενισχύσεων πέραν του τρέχοντος χαμηλού ποσοστού των ενισχύσεων που έχουν εγκριθεί για τον τομέα. Οι δημόσιες αρχές θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να αγοράζουν λιπάσματα και να τα προσφέρουν σε χαμηλότερες τιμές στους γεωργούς.
- Τα κονδύλια που προέρχονται από μέτρα όπως το **ανώτατο όριο στα έσοδα της αγοράς** ορισμένων παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και η **συνεισφορά αλληλεγγύης** που προβλέπεται από την ενωσιακή νομοθεσία μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν, υπό τις ισχύουσες προϋποθέσεις, για τους σκοπούς των εθνικών καθεστώτων στήριξης.
- Η Επιτροπή θα εξετάσει, από κοινού με τα κράτη μέλη, τη σκοπιμότητα της χρήσης του **γεωργικού αποθεματικού** ύψους 450 εκατ. EUR για το οικονομικό έτος 2023 για τους γεωργούς που πλήττονται από το υψηλό κόστος των εισροών.

- Η Επιτροπή θα εξετάσει και θα συζητήσει με τα κράτη μέλη τον τρόπο βέλτιστης χρήσης των **στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ** ώστε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση στον τομέα των λιπασμάτων. Τα μέτρα βιώσιμης λίπανσης θα πρέπει να εφαρμόζονται με επισπευσμένο τρόπο. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι αναθεωρήσεις των σχεδίων τους —όπου δεν έχουν προγραμματιστεί επαρκώς από τώρα— βοηθούν τους γεωργούς να χρησιμοποιούν τα λιπάσματα πιο αποδοτικά και πιο βιώσιμα. Η Επιτροπή θα χαιρετίσει και θα υποστηρίξει τις τροποποιήσεις αυτού του είδους και θα διασφαλίσει ότι οι παρεμβάσεις αυτές μειώνουν και αποτρέπουν τις επιβλαβείς για το περιβάλλον απώλειες θρεπτικών ουσιών.
- Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας της **αγοράς λιπασμάτων** της ΕΕ μέσω ενός νέου παρατηρητηρίου της αγοράς, που θα δημιουργηθεί το 2023, και της διοργάνωσης τακτικών διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων του ευρωπαϊκού μηχανισμού ετοιμότητας και αντιμετώπισης κρίσεων επισιτιστικής ασφάλειας (EFSCM).
- Σε μια προσπάθεια να προαγάγει την **ανοικτή στρατηγική αυτονομία** της ΕΕ ως ευκαιρία για την ΕΕ να κατοχυρώσει την ασφάλεια του εφοδιασμού της σε τρόφιμα και να θέσει υψηλά πρότυπα βιωσιμότητας, η Επιτροπή θα προωθήσει τα ακόλουθα μέτρα όσον αφορά τα λιπάσματα:
 - ο καλύτερη πρόσβαση σε οργανικά λιπάσματα και θρεπτικά συστατικά από ροές ανακυκλωμένων αποβλήτων, ιδίως σε περιοχές με χαμηλή χρήση οργανικών λιπασμάτων
 - ο στήριξη για τη μετατροπή της ευρωπαϊκής βιομηχανίας αζωτούχων λιπασμάτων σε βιομηχανία που βασίζεται στην **αμμωνία που παράγεται με χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου από μη ορυκτές πηγές**
 - ο διασφάλιση της ύπαρξης σταθερού και λειτουργικού κανονιστικού περιβάλλοντος που να διέπει την παραγωγή **ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών**, ώστε να εξασφαλιστεί η ταχεία ανάπτυξη αγοράς λιπασμάτων με βάση το ανανεώσιμο υδρογόνο και το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών
 - ο στήριξη της **διαφοροποίησης των εισαγωγών** για τη μείωση της εξάρτησης από τη Ρωσία
 - ο δρομολόγηση το 2023 νέας πρόκλησης του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας** για την ανθεκτική γεωργία.
- Η Επιτροπή θα εγκρίνει το πρώτο τρίμηνο του 2023 ένα **ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών** με στόχο την ανάληψη δράσης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο για την προώθηση της πιο αποδοτικής χρήσης των θρεπτικών ουσιών, λαμβάνοντας υπόψη τα σημεία εκκίνησης των κρατών μελών και τη φιλοδοξία μηδενικής ρύπανσης.

Στον διεθνή τομέα, η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη της και τα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» σχετικά με τη συμβολή στα τέσσερα σκέλη της **αντίδρασης στην παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια (αλληλεγγύη, παραγωγή, εμπόριο και πολυμερής προσέγγιση)**·
- θα συνεχίσει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη της, την Ουκρανία, τη Μολδαβία και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη για την αύξηση της ικανότητας των λωρίδων αλληλεγγύης ΕΕ–Ουκρανίας·
- **θα συνεργαστεί με επιλεγμένες χώρες-εταίρους της ΕΕ**, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Global Fertilisers Challenge» (Παγκόσμια πρόκληση για τα λιπάσματα), για τη μείωση της εξάρτησής τους από εισαγόμενα ανόργανα λιπάσματα και της κατανάλωσής τους μέσω της **χρήσης αποτελεσματικών και βιώσιμων γεωργικών πρακτικών** και εναλλακτικών λύσεων που βασίζονται στη βιώσιμη διαχείριση της γονιμότητας του εδάφους·
- θα βελτιώσει τη διαφάνεια της παγκόσμιας αγοράς λιπασμάτων, συμβάλλοντας στις σχετικές διεθνείς πρωτοβουλίες που αφορούν τα λιπάσματα, ιδίως στο **σύστημα πληροφόρησης για τις γεωργικές αγορές (AMIS)** της G20·
- θα συνεχίσει τη συνεργασία με οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την αντιμετώπιση **σε διμερή και πολυμερή φόρουμ** των ζητημάτων της διαθεσιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων και για τη συμβολή σε βιώσιμες πολυμερείς λύσεις·
- θα ενισχύσει τη στήριξη για την **κάλυψη των αναγκών που σχετίζονται με το ισοζύγιο πληρωμών**, μεταξύ άλλων μέσω του Ταμείου του ΔΝΤ για τη μείωση της φτώχειας και την ενίσχυση της ανάπτυξης, και θα εντείνει τη συνεργασία με ανεξάρτητα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο της Global Gateway για την ανάπτυξη καινοτόμων και βιώσιμων επενδύσεων·
- θα ξεκινήσει συζητήσεις για τη βελτίωση της διαφάνειας, συμπεριλαμβανομένης της **αποφυγής των εξαγωγικών περιορισμών στο εμπόριο λιπασμάτων** στο πλαίσιο του ΠΟΕ, με σκοπό την υλοποίηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της δήλωσης για την επισιτιστική ανασφάλεια που συμφωνήθηκε στην τελευταία υπουργική συνδιάσκεψη·
- θα συνεχίσει τη συνεργασία με τα κράτη μέλη για να εξασφαλιστεί ότι **το παγκόσμιο εμπόριο γεωργικών προϊόντων διατροφής, συμπεριλαμβανομένων των λιπασμάτων**, μπορεί να προχωρήσει ομαλά·
- **θα εντείνει τις εργασίες της όσον αφορά την κοινή επικοινωνία και τις διπλωματικές επαφές** για την ανάδειξη και την εδραίωση της αντίδρασης της «Ομάδας Ευρώπη» στην επισιτιστική ανασφάλεια και για την αντιμετώπιση της ρωσικής παραπληροφόρησης. Η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αντιμετωπίζει τη χειραγώγηση των πληροφοριών από τη Ρωσία, μεταξύ άλλων μέσω των δημόσιων διαύλων της ΕΕ, όπως το EUvsDisinfo, ενώ παράλληλα θα συνεχίσει να συνεργάζεται με ομοϊδεάτες εταίρους, ιδίως στο πλαίσιο της G7 και του NATO.

2. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

2.1. Παρακολούθηση της αγοράς

Μετά την αύξηση των τιμών των γεωργικών εισροών το 2021, η αγορά λιπασμάτων περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων της Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού ετοιμότητας και αντιμετώπισης κρίσεων επισιτιστικής ασφάλειας (EFSCM) και στις συνεδριάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων για τα προϊόντα λίπανσης.

Δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τα αποθέματα που κατέχει η βιομηχανία λιπασμάτων και/ή οι γεωργοί και οι οργανώσεις παραγωγών τους. Η Επιτροπή θα βελτιώσει τη διαφάνεια της αγοράς μέσω ενός **παρατηρητηρίου για τις αγορές λιπασμάτων** στην ΕΕ και θα εξετάσει τρόπους με τους οποίους θα λαμβάνει περισσότερα δεδομένα σε πραγματικό χρόνο από τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.2. Κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) και στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ των κρατών μελών

Στο πλαίσιο της νέας ΚΓΠ, η χρηματοδοτική στήριξη είναι ευρέως διαθέσιμη στους γεωργούς με σκοπό τη **βελτιστοποίηση της χρήσης λιπασμάτων από αυτούς**, ώστε να τους δοθεί η δυνατότητα να επιτύχουν περιβαλλοντικά, κλιματικά και οικονομικά οφέλη. Οι βέλτιστες πρακτικές στα κράτη μέλη δείχνουν ότι, με την αποδοτικότερη χρήση του αζώτου, η χρήση λιπασμάτων μπορεί να μειωθεί με παράλληλη διατήρηση ή ακόμη και αύξηση των αποδόσεων, καθώς και με θετικό αντίκτυπο στη συνολική γονιμότητα του εδάφους⁶. Ταυτόχρονα, η αυξημένη αποδοτικότητα στην ΕΕ θα μειώσει την ανάγκη για λιπάσματα, με αποτέλεσμα τη μείωση της έντασης στην παγκόσμια αγορά.

Η **νέα πράσινη αρχιτεκτονική** συνδυάζει ενισχυμένες προϋποθέσεις (ΚΓΠΚ και ΚΑΔ) για την προστασία και τη βελτίωση της υγείας και της γονιμότητας του εδάφους⁷ με εθελοντικά μέτρα που έχουν σχεδιαστεί από τα κράτη μέλη για τη στήριξη των γεωργών πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων, μεταξύ άλλων στον τομέα της διαχείρισης θρεπτικών

⁶ Στο πλαίσιο αυτό, η πρόταση για τη θέσπιση νομοθετικής πράξης για την υγεία του εδάφους το 2023 θα παρέχει περαιτέρω στοχευμένες μεσοπρόθεσμες/μακροπρόθεσμες απαντήσεις στο ζήτημα του γόνιμου εδάφους για την επισιτιστική ασφάλεια στην ΕΕ.

⁷ Οι ΚΓΠΚ (καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές καταστάσεις) και οι ΚΑΔ (κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης) που αφορούν τον τομέα των θρεπτικών ουσιών συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία για τη νιτρορύπανση (ΚΑΔ 2), τη δημιουργία ζωνών ανασχεσης κατά μήκος υδατορρευμάτων (ΚΓΠΚ 4), τα μέτρα για την αποφυγή της διάβρωσης του εδάφους και τη διασφάλιση ελάχιστης εδαφοκάλυψης (ΚΓΠΚ 5 και 6) και την αμειψισπορά (ΚΓΠΚ 7).

ουσιών. Τα εθελοντικά μέτρα για τους γεωργούς περιλαμβάνουν παρεμβάσεις όπως **τα οικολογικά προγράμματα, οι γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις και οι δεσμεύσεις για τη διαχείριση του κλίματος**. Όλα τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ εξετάζουν την αποδοτικότητα της χρήσης των θρεπτικών ουσιών μέσω διαφόρων δράσεων:

- Οι παρεμβάσεις παρέχουν κίνητρα για τη **διαφοροποίηση των καλλιεργειών και την ενισχυμένη αμειψισπορά με τη συμπερίληψη πρωτεϊνούχων καλλιεργειών**. Τα σχέδια της ΚΓΠ παρέχουν επίσης στήριξη σε «**εμβόλιμες καλλιέργειες**⁸» που αυξάνουν την πράσινη λίπανση και την **οργανική ύλη του εδάφους** ή δεσμεύσεις για αύξηση της εδαφοκάλυψης πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων.
- Τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ υποστηρίζουν την ευρύτερη έγκριση **σχεδίων διαχείρισης θρεπτικών ουσιών**, πέραν των τομέων όπου είναι ήδη υποχρεωτικοί βάσει της οδηγίας για τη νιτρορύπανση, τα οποία αυξάνουν την αποδοτικότητα της χρήσης.
- **Η γεωργία ακριβείας, η βιολογική γεωργία και η αγροοικολογία** υποστηρίζονται στο πλαίσιο των σχεδίων με τη μορφή δεσμεύσεων διαχείρισης και επενδύσεων σε νέα μηχανήματα, πρακτικών που απαιτούν μικρότερη χρήση λιπασμάτων και μεγαλύτερης πρόσβασης σε συμβουλές και κατάρτιση⁹.
- Τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ στηρίζουν τη **μερική αντικατάσταση των ανόργανων λιπασμάτων από οργανικά λιπάσματα**, όπως η κοπριά, η ιλύς καθαρισμού λυμάτων και τα βιολογικά απόβλητα, από διεργασίες μεθανιοποίησης ή βιολογικές και θερμικές επεξεργασίες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι αυτό δεν οδηγεί σε μεγαλύτερες απώλειες θρεπτικών ουσιών.

Κατά τις διαπραγματεύσεις για την έγκριση των στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ, η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα σχέδιά τους μέτρα σχετικά με πρακτικές βελτιστοποίησης της αποδοτικής χρήσης των λιπασμάτων. Μόλις εγκριθούν όλα τα σχέδια, **θα διασφαλίσει την παρακολούθηση και την υλοποίηση των προγραμματισμένων παρεμβάσεων**. Θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προωθήσουν την **ευρύτερη υιοθέτηση αυτών των μέτρων από τους γεωργούς**. Η Επιτροπή θα καλέσει τα κράτη μέλη να εξετάσουν την περαιτέρω ιεράρχηση προτεραιοτήτων και να αυξήσουν τη φιλοδοξία των εν λόγω παρεμβάσεων σε **μελλοντικές αναθεωρήσεις των οικείων στρατηγικών σχεδίων για την ΚΓΠ**. Ειδικότερα, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να **επιταχύνουν την ανάπτυξη του εργαλείου βιωσιμότητας των γεωργικών**

⁸ Οι εμβόλιμες καλλιέργειες απορροφούν το πλεόνασμα αζώτου που απομένει από τη λίπανση της προηγούμενης καλλιέργειας, αποτρέποντας την απώλειά του μέσω της έκλυσης.

⁹ Οι επενδύσεις σε σχέση με τη γεωργία ακριβείας περιλαμβάνονται ρητά σε 24 προσχέδια.

εκμεταλλεύσεων για τα θρεπτικά συστατικά (FaST) και την υιοθέτησή του από τους γεωργούς¹⁰.

2.3. Έκτακτα μέτρα και γεωργικό αποθεματικό

Τον Μάρτιο του 2022 η Επιτροπή ενέκρινε **δέσμη έκτακτων μέτρων στήριξης** ύψους 500 εκατ. EUR για τη στήριξη των παραγωγών που πλήττονται περισσότερο από τις σοβαρές συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία. Για τον σκοπό αυτόν χρησιμοποιήθηκαν κονδύλια στο πλαίσιο του αποθεματικού της ΚΓΠ για τις κρίσεις. Σ' αυτήν τη βάση, τα κράτη μέλη έχουν παράσχει χρηματοδοτική στήριξη ύψους 492 εκατ. EUR, δίνοντας προτεραιότητα στους γεωργούς που εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές και έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση.

Στο πλαίσιο του **γεωργικού αποθεματικού** της μεταρρυθμισμένης ΚΓΠ, το 2023 θα διατεθούν 450 εκατ. EUR για μέτρα δημόσιας παρέμβασης και αποθεματοποίησης για τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών ή για έκτακτα μέτρα που θα αντιμετωπίζουν απειλές διατάραξης της αγοράς, κινδύνους για την υγεία ή άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως ορίζεται στον κανονισμό για την κοινή οργάνωση των αγορών. Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα εξετάσει τη σκοπιμότητα εφαρμογής έκτακτων μέτρων στο πλαίσιο του γεωργικού αποθεματικού για την πρόληψη διατάραξης της αγοράς που θα προέκυπτε από τον αντίκτυπο της περιορισμένης αγοράς λιπασμάτων στην παραγωγή των γεωργών της ΕΕ.

2.4. Το προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης ως δίαυλος χρηματοδοτικής συνδρομής

Το **προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης** (στο εξής: πλαίσιο) διευκολύνει τα κράτη μέλη να κάνουν χρήση της ευελιξίας που προβλέπεται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις και τους παρέχει τη δυνατότητα να στηρίζουν, μεταξύ άλλων, τους παραγωγούς πρωτογενών γεωργικών προϊόντων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις αγορές λιπασμάτων, και τους παραγωγούς λιπασμάτων. Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις για την κάλυψη μέρους της πρόσφατης αύξησης του κόστους αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας για τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, του πρωτογενούς τομέα της γεωργίας και των παρασκευαστών λιπασμάτων, με την επιφύλαξη εγγυήσεων.

Μεταξύ Μαρτίου και Σεπτεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε 18 **ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων στον τομέα της γεωργίας** με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 3,5 δισ. EUR βάσει του πλαισίου. Τρία από τα καθεστώτα προορίζονται για αγορές λιπασμάτων από γεωργούς (συνολικός προϋπολογισμός 855 εκατ. EUR). Τα

¹⁰ Το εργαλείο βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τα θρεπτικά συστατικά διευκολύνει τους γεωργούς να βελτιστοποιούν τη χρήση των λιπασμάτων τους όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα, τις ποσότητες και την τοποθέτηση.

περισσότερα κράτη μέλη επέλεξαν γενικά καθεστώτα ανοικτά σε όλους τους τομείς της οικονομίας (455 δισ. EUR τον Σεπτέμβριο του 2022). Ορισμένα κράτη μέλη επέλεξαν ειδικά καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη ενεργοβόρων επιχειρήσεων.

Στις 28 Οκτωβρίου 2022 το **πλαίσιο προσαρμόστηκε** στις ανάγκες των κρατών μελών για τη στήριξη των ενεργοβόρων επιχειρήσεων που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών λιπασμάτων. Οι παραγωγοί λιπασμάτων, ως ιδιαίτερα πληττόμενος τομέας, μπορούν, εάν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, να επωφεληθούν από υψηλότερες εντάσεις ενίσχυσης και ποσά ενίσχυσης έως 150 εκατ. EUR¹¹. Για τις επιχειρήσεις που λαμβάνουν μεγαλύτερα ποσά ενίσχυσης, το προσωρινό πλαίσιο κρίσης προβλέπει δεσμεύσεις για τον καθορισμό πορείας προς τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα της κατανάλωσης ενέργειας και για την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Επίσης, το ανώτατο όριο μέγιστης ενίσχυσης για την πρωτογενή γεωργία (γεωργοί) έχει αυξηθεί, γεγονός που παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να στηρίζουν τις αγορές λιπασμάτων από τους γεωργούς, εάν είναι απαραίτητο.

Η κρατική στήριξη μπορεί να λάβει διάφορες μορφές πέραν των μέτρων κρατικής ενίσχυσης. Για παράδειγμα, οι δημόσιες αρχές έχουν τη δυνατότητα να αγοράζουν λιπάσματα σε πιο ανταγωνιστικές τιμές της αγοράς (δεδομένης της διαπραγματευτικής ισχύος τους) και να τα προσφέρουν σε χαμηλότερες τιμές (στην περίπτωση αυτή θα υπήρχε στοιχείο κρατικής ενίσχυσης) στους γεωργούς, με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων ορίων του πλαισίου. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να διασφαλίσουν ότι τα λιπάσματα διανέμονται μεταξύ των γεωργών με εύλογο τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις, ιδίως στην περίπτωση αναγκαίας ελεγχόμενης διανομής αερίου.

2.5. Άλλη χρηματοδότηση της ΕΕ

Βάσει του ανώτατου ορίου στα έσοδα της αγοράς ορισμένων παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας και της συνεισφοράς αλληλεγγύης¹², τα κράτη μέλη μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους κονδύλια που **μπορούν, μεταξύ άλλων, να ανακατευθύνουν μέσω του πλαισίου προς τους εντατικούς χρήστες ενέργειας, όπως οι γεωργοί ή οι παραγωγοί λιπασμάτων** (έως και 140 δισ. EUR, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις) για τη στήριξη επιχειρήσεων σε ενεργοβόρους τομείς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κονδύλια αυτά χρησιμοποιούνται για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενεργειακή απόδοση ή άλλες τεχνολογίες απανθρακοποίησης. Τα προσφάτως προταθέντα στοχευμένα και έκτακτα μέτρα (SAFE — Στήριξη της οικονομικά προσιτής ενέργειας) στο πλαίσιο των κανόνων της **πολιτικής συνοχής** για την περίοδο 2014-2020 θα δώσουν τη δυνατότητα

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής, «Προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό τη στήριξη της οικονομίας μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας» [C(2022) 7945 final].

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας.

στις εθνικές αρχές να επιλέξουν να ανακατευθύνουν έως και 40 δισ. EUR για τη στήριξη των ΜΜΕ, των εργαζομένων και των ευάλωτων νοικοκυριών ώστε να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες τιμές της ενέργειας. Επιπλέον η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα σε μέτρα που στοχεύουν στην οικονομική προσιτότητα των λιπασμάτων και, ως εκ τούτου, ενισχύουν την επισιτιστική ασφάλεια.

Υπό το πρίσμα της τρέχουσας ενεργειακής κρίσης, η Επιτροπή πρότεινε να γίνουν στοχευμένες τροποποιήσεις στον κανονισμό για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), ώστε να ενσωματωθούν ειδικά κεφάλαια για το REPowerEU, τα οποία τα κράτη μέλη μπορούν να προσθέσουν στα υφιστάμενα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Η Επιτροπή έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για τα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο τροποποίησης και συμπλήρωσης των οικείων ΣΑΑ με ειδικά κεφάλαια για το REPowerEU, τα οποία θα πρέπει να αποσκοπούν στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και στην επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων στις κατοικίες, τη βιομηχανία και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Τα κράτη μέλη, κατά την αναθεώρηση των σχεδίων τους, θα μπορούσαν να ενσωματώσουν τη στήριξη για βιώσιμη παραγωγή των λιπασμάτων στο πλαίσιο αυτής της διαφοροποίησης, με πλήρη σεβασμό της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»¹³.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «**Ορίζων Ευρώπη**»¹⁴, κινητοποιούνται στοχευμένες επενδύσεις ύψους περίπου 9 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027 του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, οι οποίες προορίζονται για τα προγράμματα εργασίας, τις εταιρικές σχέσεις και τις αποστολές της ομάδας 6 σχετικά με τα τρόφιμα, τη βιοοικονομία, τους φυσικούς πόρους, τη γεωργία και το περιβάλλον. Κατά τα πρώτα δύο έτη του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», εκτιμάται ότι περισσότερα από 35 έργα με προϋπολογισμό περίπου 180 εκατ. EUR θα αφορούν τα λιπάσματα στη γεωργία, συμπεριλαμβανομένων έργων για τη βελτιστοποίηση του προϋπολογισμού θρεπτικών ουσιών, εναλλακτικά προϊόντα λίπανσης και λύσεις με βάση τη φύση και αγροοικολογικές λύσεις για τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών. Χορηγείται επίσης χρηματοδότηση στο πλαίσιο της αποστολής «Ευρωπαϊκή συμφωνία για το έδαφος». Ένας από τους ειδικούς στόχους της είναι η μείωση της ρύπανσης του εδάφους, εστιάζοντας σε δράσεις που μειώνουν τη χρήση λιπασμάτων και τις απώλειες θρεπτικών ουσιών.

¹³ 12 Φεβρουαρίου 2021, ανακοίνωση της Επιτροπής, «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»» (2021/C58/01).

¹⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη», τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1291/2013.

Το 2023 η Επιτροπή θα δρομολογήσει μια νέα πρόκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας για την ανθεκτική γεωργία με προϋπολογισμό 65 εκατ. EUR για τη στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα της αγροτεχνολογίας για την ταχεία ανάπτυξη καινοτομιών υπερπροηγμένης τεχνολογίας με σκοπό τη διατήρηση και τη βελτίωση της απόδοσης των καλλιεργειών με φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες, ιδίως στον τομέα της λίπανσης.

Το **Ταμείο Καινοτομίας για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ)** παρέχει επίσης χρηματοδότηση για καινοτόμα έργα επίδειξης τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της κυκλικής οικονομίας που συνδέονται με την ανάκτηση υλικών από απόβλητα και λύματα, όπως, μεταξύ άλλων, θρεπτικές ουσίες.

2.6. Οργανικά λιπάσματα

Η υποκατάσταση των ανόργανων λιπασμάτων από οργανικά λιπάσματα αποτελεί μέρος της λύσης για **τη μείωση της εξάρτησης της ΕΕ από το αέριο** και προωθείται επίσης μέσω του στόχου της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία (25 % της γεωργικής έκτασης έως το 2030¹⁵). Θα συμβάλει στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των λιπασμάτων.

Από τον Ιούλιο του 2022 ο **κανονισμός για τα προϊόντα λίπανσης**¹⁶ (FPR) έχει ανοίξει την ενιαία αγορά, ιδίως όσον αφορά τα λιπάσματα που παράγονται από ανακτημένα απόβλητα και υποπροϊόντα που διατίθενται στην ΕΕ. **Προωθεί πράσινες και κυκλικές εναλλακτικές λύσεις** αντί του φυσικού αερίου και των εξορυσσόμενων πρώτων υλών για την παραγωγή λιπασμάτων. Τα ειδικά προϊόντα λίπανσης της ΕΕ, όπως τα λιπάσματα με αναστολείς, τα λιπάσματα ελεγχόμενης έκλυσης και οι βιοδιεγέρτες φυτών, θα αυξήσουν την αποδοτικότητα της χρήσης και, ως εκ τούτου, θα μειώσουν τις ποσότητες λιπασμάτων που απαιτούνται για τη βελτιστοποίηση των αποδόσεων. Ο επικείμενος ορισμός των τελικών σημείων στην αλυσίδα παρασκευής σύμφωνα με τον κανονισμό για τα ζωικά υποπροϊόντα —προϋπόθεση για την πρόσβαση στην αγορά που χορηγείται από τον FPR— θα αποτελέσει σημαντική περαιτέρω πρόοδο.

Η ανάπτυξη μεθόδων για την επέκταση της **αποδοτικής ανακύκλωσης θρεπτικών ουσιών των οργανικών αποβλήτων** (π.χ. κοπριά, αναερόβια χώνευση, ιλύς και άλλες ροές οργανικών αποβλήτων) σε ανανεώσιμα προϊόντα λίπανσης βιολογικής προέλευσης συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της **στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»**. Ένα σημαντικό στοιχείο εν προκειμένω είναι ο διαχωρισμός και η συλλογή των βιολογικών αποβλήτων. Η καλύτερη τοπική χρήση των οργανικών αποβλήτων όχι μόνο έχει περιβαλλοντικά οφέλη, αλλά έχει επίσης οικονομικά οφέλη για τους κτηνοτρόφους και τους γεωργούς που παράγουν αρόσιμες καλλιέργειες και θα μειώσει την εξάρτηση της ευρωπαϊκής γεωργίας από ανόργανα λιπάσματα από χώρες εκτός της ΕΕ. Στις 26

¹⁵ Η βιολογική γεωργία δεν επιτρέπει τη χρήση συνθετικών λιπασμάτων.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουνίου 2019, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τη διάθεση προϊόντων λίπανσης της ΕΕ στην αγορά.

Οκτωβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε αναθεώρηση της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων¹⁷, η οποία περιλαμβάνει αυστηρότερες υποχρεώσεις για την ανάκτηση θρεπτικών ουσιών από λύματα, τα οποία μπορούν στη συνέχεια να επαναχρησιμοποιηθούν στη γεωργία.

Η χρήση κοπριάς και μεταποιημένης κοπριάς¹⁸, σύμφωνα με την οδηγία για τη νιτρορύπανση, μπορεί να συμβάλει στην παροχή βοήθειας στους γεωργούς ώστε να μειωθεί η έκθεσή τους στις ασταθείς τιμές των ανόργανων λιπασμάτων και να κλείσουν οι κύκλοι θρεπτικών ουσιών¹⁹. Η κυκλική χρήση των βιολογικών αποβλήτων ως λιπασμάτων θα συζητηθεί στο **σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών**, το οποίο θα εγκριθεί στις αρχές του 2023. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης περαιτέρω κανονιστικά και μη κανονιστικά μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η ευρύτερη χρήση των ανακτηθέντων θρεπτικών ουσιών από ζωική κοπριά.

2.7. Εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού για τις εισαγωγές και την αναστολή των εισαγωγικών δασμών για την αμμωνία και την ουρία

Η διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού με εισαγόμενα λιπάσματα και ενδιάμεσα προϊόντα για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας λιπασμάτων αποτελεί ρεαλιστική αντίδραση στον περιορισμό της παραγωγής στην ΕΕ, ιδίως σε περιφέρειες όπου υπάρχουν κατάλληλες συνδέσεις με λιμένες. Από την άποψη αυτή, οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) της ΕΕ προωθούν την πρόσβαση σε λιπάσματα από βασικούς εμπορικούς εταίρους. Αυτό δεν αναιρεί το στρατηγικό συμφέρον της ΕΕ για έναν βιώσιμο τομέα παραγωγής λιπασμάτων στην ΕΕ.

¹⁷ Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

¹⁸ JRC 2020, «REcovered Nitrogen from manURE» — Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive («Ανάκτηση αζώτου από κοπριά» — Τεχνικές προτάσεις για την ασφαλή χρήση μεταποιημένης κοπριάς πάνω από το όριο που έχει καθοριστεί για τις ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση ζώνες από την οδηγία για τη νιτρορύπανση), έκθεση του Κοινού Κέντρου Ερευνών για το 2020 (RENURE) που καταλήγει στο συμπέρασμα ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ανάπτυξη τεχνολογιών που μειώνουν την έκλυση της μεταποιημένης κοπριάς. Ωστόσο, οι διαθέσιμες τεχνολογίες είναι πιθανό να παράγουν προϊόντα με υψηλότερες εκπομπές αμμωνίας από ορισμένα ανόργανα λιπάσματα, όπως το νιτρικό ασβέστιο αμμωνίου (CAN) και το νιτρικό αμμώνιο (NA) —αν και με αποτελέσματα καλύτερα από την κοπριά και παρόμοια ή χαμηλότερα από την ουρία. Ως εκ τούτου, η χρήση προϊόντων RENURE θα πρέπει να υπόκειται σε αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά τις πρακτικές εφαρμογής, σε πλήρη συμφωνία με τα κριτήρια της οδηγίας για τη νιτρορύπανση.

¹⁹ Οδηγία του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης. Στις ευπρόσβλητες στη νιτρορύπανση ζώνες, η κοπριά αλλά και η μεταποιημένη κοπριά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντικατάσταση ανόργανων λιπασμάτων μόνο έως τα όρια που καθορίζονται στην οδηγία για τη νιτρορύπανση (170 kg/ha/έτος) για την αποφυγή περαιτέρω ρύπανσης.

Η Επιτροπή έχει προσεγγίσει **εναλλακτικούς προμηθευτές λιπασμάτων** για να αντισταθμίσει τις ελλείψεις από τη Ρωσία και τη Λευκορωσία. Το Ομάν, το Τουρκμενιστάν και το Κατάρ έχουν προσδιοριστεί ως εναλλακτικές πηγές αζωτούχων λιπασμάτων. Οι οικονομίες αυτών των χωρών εκτός ΕΕ θα επωφεληθούν από τις εν λόγω εισαγωγές μέσω της αύξησης της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Οι εισαγωγές από την Αίγυπτο και την Αλγερία έχουν αυξηθεί σημαντικά (κατά σχεδόν 20 % και 40 % αντίστοιχα), με τη ρεαλιστική προοπτική το 2022 η Αίγυπτος να αντικαταστήσει τη Ρωσία ως κύρια πηγή εισαγωγών της ΕΕ.

Οι **δασμοί μάλλον ευνοούμενου κράτους** ύψους 6,5 % εφαρμόζονται στις εισαγωγές αζωτούχων λιπασμάτων στην ΕΕ²⁰. Η Επιτροπή πρότεινε την αναστολή των δασμών αυτών για δύο βασικά ενδιάμεσα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αζωτούχων λιπασμάτων, δηλαδή την αμμωνία και την ουρία, έως το τέλος του 2024²¹. Με τον τρόπο αυτόν θα αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα και την οικονομική προσιτότητα όσον αφορά την προμήθεια αμμωνίας και ουρίας και θα προωθηθεί η διαφοροποίηση των εισαγωγών. Η πρόταση βρίσκεται επί του παρόντος υπό συζήτηση στο Συμβούλιο. Το 2019, ύστερα από έρευνα σχετικά με το ντάμπινγκ που προκαλεί ζημία στον ενωσιακό κλάδο παραγωγής, η Επιτροπή επέβαλε **δασμούς αντιντάμπινγκ** στις εισαγωγές ουρίας νιτρικού αμμωνίου (UAN) από τη Ρωσία, το Τρίνινταντ και Τομπέιγκο και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Στις 26 Οκτωβρίου 2022 η Επιτροπή αποφάσισε να μην τους αναστείλει²².

2.8. Μέτρα για την κατοχύρωση της ασφάλειας εφοδιασμού και της οικονομικής προσιτότητας του αερίου

Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους, η Επιτροπή έλαβε αποφασιστικά μέτρα για την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού με αέριο και τη σταθεροποίηση των αγορών αερίου. Στις 13 Οκτωβρίου 2021 η Επιτροπή δημοσίευσε κατευθυντήριες γραμμές προς τα κράτη μέλη (**«εργαλειοθήκη για τις τιμές της ενέργειας»**) για την αντιμετώπιση των άμεσων επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών και την περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας έναντι μελλοντικών κλυδωνισμών²³.

Το **σχέδιο REPowerEU**, της 18ης Μαΐου 2022, θέσπισε μέτρα για την απανθρακοποίηση των αγορών αερίου και την προώθηση του ανανεώσιμου αερίου,

²⁰ Ορισμένες χώρες εξαγωγής λιπασμάτων, όπως το Μαρόκο, η Αίγυπτος, η Αλγερία, η Τυνησία, το Τρίνινταντ και Τομπέιγκο, απολαμβάνουν πρόσβαση άνευ δασμών στην ΕΕ στο πλαίσιο συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών.

²¹ 19 Ιουλίου 2022, πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο [COM(2022) 359].

²² Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/2070 της Επιτροπής, της 26ης Οκτωβρίου 2022 [C(2022) 7826].

²³ 13 Οκτωβρίου 2021, ανακοίνωση της Επιτροπής «Αντιμετώπιση της αύξησης των τιμών της ενέργειας: μια εργαλειοθήκη για δράση και στήριξη» [COM(2021) 660 final].

καθώς και για την εξοικονόμηση ενέργειας, τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού και την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε να περιοριστούν οι επιπτώσεις των διαταραχών του εφοδιασμού και να διατηρηθούν υπό έλεγχο οι τιμές της ενέργειας.

Στην ανακοίνωση του Ιουλίου του 2022 με τίτλο «**Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα**»²⁴, η Επιτροπή ενίσχυσε την ετοιμότητα της ΕΕ γι' αυτόν τον χειμώνα. Τα **μέτρα μείωσης της ζήτησης**, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες που γίνονται στο πλαίσιο του κανονισμού σχετικά με την αποθήκευση αερίου για την επίτευξη ή ακόμη και την υπέρβαση των στόχων της Ένωσης για την αποθήκευση αερίου, έχουν πετύχει τον στόχο τους. Οι τιμές, μολονότι εξακολουθούν να βρίσκονται σε ιστορικά πολύ υψηλά επίπεδα, έχουν μειωθεί σε σύγκριση με το ανώτατο επίπεδο στο οποίο έφθασαν τον Αύγουστο του 2022. Η Επιτροπή παρείχε καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τους κλάδους που θεωρούνται κρίσιμοι ή στρατηγικοί από κοινωνική άποψη για τους σκοπούς της ιεράρχησης των προτεραιοτήτων. Ο τομέας των τροφίμων προσδιορίζεται ως κρίσιμος τομέας και ο τομέας των λιπασμάτων ως ο τομέας που εφοδιάζει τον **κοινωνικά κρίσιμο γεωργικό τομέα** σε ολόκληρη την ΕΕ. Η Επιτροπή **επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να δώσουν προτεραιότητα στη συνεχή και αδιάλειπτη πρόσβαση** των παραγωγών λιπασμάτων στο φυσικό αέριο σε περίπτωση ελεγχόμενης διανομής του αερίου μέσω των οικείων εθνικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης.

Πιο πρόσφατα, στις 18 Οκτωβρίου 2022 η Επιτροπή πρότεινε έναν νέο κανονισμό έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών αερίου στην ΕΕ και την κατοχύρωση της ασφάλειας του εφοδιασμού τον φετινό χειμώνα²⁵. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω κοινών αγορών αερίου, μηχανισμών περιορισμού των τιμών, νέων μέτρων για τη διαφανή χρήση των υποδομών και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μέσω συνεχών προσπαθειών μείωσης της ζήτησης για αέριο. Τα νέα αυτά μέτρα θα συμβάλουν στον περαιτέρω **μετριασμό της πίεσης όσον αφορά τις τιμές που ασκείται στους Ευρωπαίους πολίτες και στην ευρωπαϊκή βιομηχανία** και θα εγγυηθούν παράλληλα την ασφάλεια του εφοδιασμού και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

2.9. Προώθηση της παραγωγής πράσινης αμμωνίας και βιομεθανίου

Όσον αφορά τα αζωτούχα λιπάσματα, η **αμμωνία που παράγεται με τη χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου, υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και άλλων μορφών υδρογόνου από μη ορυκτές πηγές** είναι μια τεχνολογία που υπόσχεται σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη διαδικασία παραγωγής λιπασμάτων. Η χρήση ανανεώσιμου υδρογόνου θα εξαλείψει επιπλέον την

²⁴ 17 Ιουλίου 2022, ανακοίνωση της Επιτροπής, «Εξοικονόμηση αερίου για έναν ασφαλή χειμώνα» [COM(2022) 360 final].

²⁵ Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου, «Ενίσχυση της αλληλεγγύης μέσω καλύτερου συντονισμού των αγορών αερίου, διασυνοριακών ανταλλαγών αερίου και αξιόπιστων δεικτών αναφοράς για τις τιμές» [COM(2022) 549 final].

εξάρτηση της ΕΕ από το φυσικό αέριο για την παραγωγή λιπασμάτων. Παρότι πολλά έργα μεγάλης κλίμακας βρίσκονται σε εξέλιξη, θα αρχίσουν να παράγουν σημαντικές ποσότητες λιπασμάτων μόλις από το 2025.

Εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την αναβάθμιση της παραγωγής αμμωνίας με βάση το ανανεώσιμο υδρογόνο, συμπεριλαμβανομένης της έλλειψης υποδομών, της επιτάχυνσης των διαδικασιών αδειοδότησης και του κανονιστικού πλαισίου που βρίσκεται ακόμη στο στάδιο της ανάπτυξης. Το σχέδιο **REPowerEU** παρουσιάζει ορισμένες δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Καθώς οι τιμές του αερίου αυξάνονται, τα έργα αυτά καθίστανται εμπορικά βιώσιμα σε σύγκριση με την αμμωνία που βασίζεται στο φυσικό αέριο, επιταχύνοντας την ανάπτυξη της χρήσης αμμωνίας με βάση το ανανεώσιμο υδρογόνο. Για να ενισχυθεί η ανάπτυξη της οικονομίας ανανεώσιμου υδρογόνου της ΕΕ, θα δημιουργηθεί μια νέα Ευρωπαϊκή Τράπεζα Υδρογόνου που θα επενδύσει 3 δις. EUR για την εκκίνηση μιας αγοράς υδρογόνου στην ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της αντιστοίχισης της προσφοράς με τη ζήτηση.

Εκτός από το προσωρινό πλαίσιο κρίσης για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης, η Επιτροπή αναθεώρησε και εκσυγχρόνισε πρόσφατα την **εργαλειοθήκη της για τις κρατικές ενισχύσεις**²⁶, την οποία μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη για να στηρίξουν τη μετατροπή της ευρωπαϊκής βιομηχανίας αζωτούχων λιπασμάτων σε ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια ή ανανεώσιμο υδρογόνο, σε συνδυασμό με τοπικά έργα κυκλικής ανάκτησης θρεπτικών ουσιών, εάν πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει να διασφαλίσει την ύπαρξη σταθερού και λειτουργικού κανονιστικού περιβάλλοντος που θα διέπει την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, ώστε να εξασφαλιστεί η ταχεία ανάπτυξη αγοράς λιπασμάτων με βάση το ανανεώσιμο υδρογόνο και το υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει σύντομα δύο κατ' εξουσιοδότηση πράξεις δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 σχετικά με τη θέσπιση κανονιστικού πλαισίου για τα ανανεώσιμα καύσιμα μη βιολογικής προέλευσης.

Το **βιομεθάνιο** παρουσιάζει ελπιδοφόρο δυναμικό υποκατάστασης σε σχέση με το αέριο, ιδίως για τις ζώνες όπου το ανανεώσιμο υδρογόνο θα ήταν λιγότερο ανταγωνιστικό. Όπως αναφέρεται στο REPowerEU, η αύξηση της παραγωγής βιώσιμου βιομεθανίου σε 35 bcm έως το 2030 αποτελεί οικονομικά αποδοτικό τρόπο για την επίτευξη της φιλοδοξίας της ΕΕ να μειώσει τις εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία. Αυτό όχι μόνο θα προσφέρει ανανεώσιμη ενέργεια και θα αυξήσει το εισόδημα των γεωργών, αλλά θα δημιουργήσει επίσης μια νέα ροή εφοδιασμού με οργανικά λιπάσματα. Η

²⁶ 18 Φεβρουαρίου 2022, «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας» (C/2022/481)· 19 Οκτωβρίου 2022, «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» [C(2022) 7388 final].

ευρωπαϊκή βιομηχανική εταιρική σχέση για το βιομεθάνιο ξεκίνησε στις 28 Σεπτεμβρίου 2022, με στόχο την ετήσια παραγωγή και χρήση βιομεθανίου 35 bcm έως το 2030.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα εξετάσει μέτρα που μπορούν να συμβάλουν στο **να καταστούν τα πράσινα λιπάσματα ανταγωνιστικά στην αγορά** κατά τη μετάβαση σε μια πλήρως απανθρακοποιημένη οικονομία.

3. ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1. Υποστήριξη της ΕΕ σε πολυμερείς και διμερείς πρωτοβουλίες

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντέδρασε γρήγορα στον συστημικό κλυδωνισμό που προκάλεσε η ρωσική επίθεση κατά της Ουκρανίας, μέσω της αντίδρασης της «Ομάδας Ευρώπη» για την παγκόσμια επισιτιστική ανασφάλεια βασιζόμενης σε τέσσερα σκέλη: 1) αλληλεγγύη, 2) παραγωγή, 3) εμπόριο και 4) πολυμερές προσέγγιση. Συνολικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση εκτιμάται ότι θα διαθέσει 7,7 δισ. EUR έως το 2024 για τη στήριξη της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας και των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων. Η ΕΕ υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της υγείας του εδάφους, καθώς και στη βέλτιστη και βιώσιμη χρήση των λιπασμάτων.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει το έργο της ομάδας αντιμετώπισης παγκόσμιων κρίσεων για τα τρόφιμα, την ενέργεια και τη χρηματοδότηση υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, καθώς και άλλες διεθνείς πρωτοβουλίες, όπως η παγκόσμια συμμαχία της G7 για την επισιτιστική ασφάλεια, η πρωτοβουλία «Call to Action» και η πρωτοβουλία FARM. Οι πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των ελλείψεων λιπασμάτων, ιδίως με τη διατήρηση ανοικτών αγορών και την αποφυγή εξαγωγικών περιορισμών, την προσωρινή αύξηση της παραγωγής λιπασμάτων για την αντιστάθμιση των ελλείψεων, τη στήριξη της καινοτομίας στον τομέα των λιπασμάτων και την προώθηση μεθόδων για τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας των λιπασμάτων.

Η Επιτροπή ενισχύει την **πολυμερή προσέγγιση** στις διμερείς συνομιλίες της με στρατηγικούς εταίρους. Για παράδειγμα, μέσω της πλατφόρμας συνεργασίας για τη γεωργία που δημιουργήθηκε με τις Ηνωμένες Πολιτείες τον Νοέμβριο του 2021, εξετάζονται βασικά ζητήματα, όπως η έλλειψη αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση στις διεθνείς αγορές, η ανάγκη βελτίωσης της αποδοτικότητας της φυτικής παραγωγής και της χρήσης θρεπτικών ουσιών, καθώς και η βελτίωση των πρακτικών παραγωγής με τη χρήση δεδομένων και την εφαρμογή ακρίβειας. Η Επιτροπή και ο Καναδάς θα διοργανώσουν κοινή εκδήλωση σχετικά με τη βιώσιμη χρήση των λιπασμάτων, με έμφαση στη βελτιστοποίηση της χρήσης και την ανάπτυξη νέων προϊόντων.

Η Επιτροπή θα συμμετάσχει στην **παγκόσμια πρόκληση για τα λιπάσματα** (Global Fertilizer Challenge, GFC) που δρομολογήθηκε στο φόρουμ των μεγάλων οικονομιών τον Ιούνιο του 2022. Η πρωτοβουλία αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας επισιτιστικής ασφάλειας και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη γεωργία, συμβάλλοντας στην άμβλυνση των ελλείψεων εφοδιασμού λιπασμάτων, ιδίως μέσω της **καλύτερης διαχείρισης των θρεπτικών ουσιών, της αύξησης της**

αποδοτικότητας της χρήσης λιπασμάτων, των εναλλακτικών γεωργικών πρακτικών και εναλλακτικών λύσεων αντί των ορυκτών λιπασμάτων και βρίσκεται στη διαδικασία προσδιορισμού συγκεκριμένων δράσεων που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της GFC.

Εκτός από τον αντίκτυπο της ρωσικής εισβολής, οι παγκόσμιες αγορές λιπασμάτων έχουν επηρεαστεί έντονα από τις διαταραχές της αγοράς. Βασικές χώρες παραγωγής, όπως η Ρωσία και η Κίνα, έχουν επιβάλει εξαγωγικούς περιορισμούς, οι οποίοι έχουν επηρεάσει το 20 % του παγκόσμιου εμπορίου λιπασμάτων εκφρασμένου σε θρεπτικές ουσίες²⁷. Η ΕΕ έκανε κάθε δυνατή προσπάθεια για συνεργασία με τους εταίρους της και τους διεθνείς οργανισμούς, με στόχο την αποφυγή τέτοιων περιορισμών στο εμπόριο.

3.2. Στήριξη των χωρών-εταίρων: βιώσιμη διαχείριση της γονιμότητας του εδάφους και παραγωγικές ικανότητες των γεωργών

Τα παγκόσμια επίπεδα κατανάλωσης ανόργανων λιπασμάτων ανά εκτάριο αρόσιμης γης ποικίλλουν σημαντικά²⁸. Οι **διαφοροποιημένες γεωργικές πρακτικές**, η πρόσβαση σε νερό, η προσαρμοσμένη κατάρτιση και οι αγροτικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, τα εξασφαλισμένα δικαιώματα εγγείου ιδιοκτησίας, η δίκαιη πρόσβαση σε ποιοτικούς σπόρους και η πρόσβαση σε πιστώσεις συγκαταλέγονται μεταξύ των σημαντικότερων μοχλών για την υποστήριξη των στρατηγικών παραγωγής και ανθεκτικότητας των γεωργών. Οι παράγοντες αυτοί είναι καίριας σημασίας, ιδίως σε περιοχές όπου η υποβάθμιση του εδάφους οδηγεί σε χαμηλή απόκριση απόδοσης των λιπασμάτων.

Σ' αυτό το πλαίσιο και σύμφωνα με τη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να προετοιμάσει σε παγκόσμιο επίπεδο το έδαφος για **καινοτόμες προσεγγίσεις για την υποστήριξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης της γονιμότητας του εδάφους**, εφαρμόζοντας ένα ευρύ σύνολο ειδικών ανά τοποθεσία λύσεων γονιμότητας του εδάφους που ευνοούν τη βιώσιμη αύξηση της απόδοσης. Τα διαφοροποιημένα αγροοικοσυστήματα, η υψηλότερη περιεκτικότητα του εδάφους σε οργανικές ύλες και η καλύτερη διαχείριση του κύκλου θρεπτικών ουσιών i) αυξάνουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ii) συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής μέσω της αυξημένης αποθήκευσης άνθρακα στο έδαφος και iii) ενισχύουν τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Μολονότι δεν επηρεάζονται όλοι οι γεωργοί με τον ίδιο τρόπο και στην ίδια κλίμακα σε κάθε χώρα, η ΕΕ βοηθά τους εταίρους της να μειώσουν την εξάρτησή τους από εισαγόμενα λιπάσματα και την εξάρτηση από τα ανόργανα λιπάσματα, επενδύοντας σε

²⁷ Πρόγραμμα παρακολούθησης της πολιτικής στον τομέα του εμπορίου τροφίμων του IFPRI, <https://www.ifpri.org/project/covid-19-food-trade-policy-tracker>.

²⁸ Από 20 kg/ha στην υποσαχάρια περιοχή, σε 77 kg στη Βόρεια Αφρική, 125 kg/h στη Βόρεια Αμερική, 155 kg/ha στην Ευρώπη, 171 kg/ha στη Λατινική Αμερική έως 294 kg/ha στην Ανατολική Ασία (2018, Παγκόσμια Τράπεζα).

εναλλακτικές λύσεις, συμπεριλαμβανομένων των οργανικών λιπασμάτων, καθώς και **στη βιώσιμη γεωργία και στη διαχείριση της γονιμότητας του εδάφους**. Αυτό αποτελεί βασική συνιστώσα της ανάπτυξης εθνικών οδών μετασχηματισμού των συστημάτων τροφίμων με γνώμονα την εκάστοτε χώρα, μετά τη σύνοδο κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τα συστήματα τροφίμων το 2021. Για τον σκοπό αυτόν, θα σχεδιαστούν ορισμένες παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό NDICI²⁹-Global Europe, μεταξύ άλλων από τον νέο μηχανισμό επισιτισμού και ανθεκτικότητας για τις χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής ύψους 225 εκατ. EUR, καθώς και από το κονδύλιο ανάπτυξης της προσφάτως ανακοινωθείσας στήριξης ύψους 600 εκατ. EUR από τα αποθεματικά του ETA για τις χώρες ΑΚΕ και τον μηχανισμό επισιτισμού και ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, η Επιτροπή:

- θα διευκολύνει τον διάλογο και την ανταλλαγή πείρας, θα στηρίξει δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας, ιδίως σε χώρες με υψηλή χρήση λιπασμάτων και/ή χαμηλή αποδοτικότητα της χρήσης θρεπτικών ουσιών·
- θα συνεργαστεί στενά με οργανώσεις γεωργών σε συγκεκριμένες γεωργικές αλυσίδες αξίας και θα τις συνδέσει συστηματικά με οργανισμούς γεωργικής έρευνας και τον ιδιωτικό τομέα, με βάση, μεταξύ άλλων, τα χαρτοφυλάκια DeSIRA και GCCA+³⁰.
- θα προωθήσει αγροοικολογικές προσεγγίσεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά συγκεκριμένες αλυσίδες αξίας και καλλιέργειες, και βιώσιμες γεωργικές πρακτικές που είναι απαραίτητες για τη βελτίωση και τη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους (ψυχανθή και φυτικές πρωτεΐνες, καλλιέργειες εδαφοκάλυψης, γεωργοδασοκομία, πολυκαλλιέργεια ζωικού κεφαλαίου κ.λπ.). Για παράδειγμα, τέτοιες δράσεις θα εγκριθούν στο Μαρόκο, την Τυνησία, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τον Λίβανο και τη Συρία στο πλαίσιο του περιφερειακού «μηχανισμού επισιτισμού και ανθεκτικότητας» ύψους 225 εκατ. EUR·
- θα βελτιώσει την πρόσβαση και την αποδοτική χρήση λιπασμάτων για τους μικροκαλλιεργητές μέσω διαφανών και καλά στοχευμένων εργαλείων (π.χ. ηλεκτρονικά κουπόνια, συστήματα συγχρηματοδότησης, χρήση μικροδόσεων για μεγαλύτερη αποδοτικότητα), αποδοτικών συμβουλευτικών υπηρεσιών (υπολογισμός των ισοζυγίων θρεπτικών ουσιών, κινητοποίηση διαφόρων πηγών θρεπτικών ουσιών) και βελτιωμένων προγραμμάτων δημόσιων επιδοτήσεων για ανόργανα και οργανικά λιπάσματα·

²⁹ Μηχανισμός Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας.

³⁰ DeSIRA: Ανάπτυξη έξυπνης καινοτομίας μέσω της έρευνας στη γεωργία. GCCA+: Παγκόσμια Συμμαχία για την κλιματική αλλαγή+.

- θα προωθήσει τις υπό εξέλιξη στρατηγικές εταιρικές σχέσεις, ιδίως με τη CGIAR³¹, το Διεθνές Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης (IFAD) και τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), για την ενίσχυση της βιώσιμης διαχείρισης της γονιμότητας του εδάφους και τη διευκόλυνση των αγροοικολογικών προσεγγίσεων.

Παράλληλα, η ΕΕ επιδιώκει να ενισχύσει περαιτέρω την **ανθρωπιστική επισιτιστική βοήθειά** της, η οποία ήδη υπερβαίνει τα 900 εκατ. EUR μέχρι στιγμής το 2022. Δηλαδή κατά 55 % περισσότερο απ' ό,τι το προηγούμενο έτος και σχεδόν κατά 80 % περισσότερο απ' ό,τι το 2020. Τα κονδύλια θα χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφικής κατάστασης ευάλωτων πληθυσμών μέσω τρόπων που θα ποικίλλουν ανάλογα με το εθνικό και το περιφερειακό πλαίσιο (άμεση επισιτιστική βοήθεια σε είδος/χρήματα, συμπεριλαμβανομένων μετρητών για διάφορους σκοπούς, διατροφή).

3.3. Διαφάνεια της αγοράς και σύστημα πληροφόρησης για τις γεωργικές αγορές της G20 (AMIS)

Η ΕΕ θα συνεχίσει να **προωθεί τη διαφάνεια της αγοράς για να διασφαλίσει τη σταθερότητα των αγορών** και να αποφύγει τη διατάραξη της αγοράς και την αύξηση των τιμών. Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την επέκταση της κάλυψης του AMIS της G20 στην αγορά λιπασμάτων και δεσμεύεται να παράσχει όλα τα αναγκαία δεδομένα και υποστήριξη στη γραμματεία του AMIS. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή διερευνά από κοινού με τα κράτη μέλη τις δυνατότητες αύξησης της χρηματοδότησης του AMIS.

3.4. Διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου λιπασμάτων

Η ΕΕ θα συνεχίσει να **τάσσεται κατά των μέτρων περιορισμού ή απαγόρευσης των εξαγωγών λιπασμάτων**, όπως αποτυπώνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 23ης Μαρτίου. Η ΕΕ θα συνεχίσει να **συνεργάζεται στενά με άλλες χώρες σε διεθνή φόρουμ** (ιδίως στο πλαίσιο του ΠΟΕ, της G7, του FAO) κατά των εμπορικών περιορισμών ή των απαγορεύσεων εξαγωγών λιπασμάτων και θα διασφαλίσει ένα ανοικτό, διαφανές και προβλέψιμο εμπορικό περιβάλλον. Υπό την έννοια αυτή, η ΕΕ θα προωθήσει δράσεις για την αύξηση της διαφάνειας όσον αφορά τους περιορισμούς στις εξαγωγές, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα λιπάσματα, ως τρόπο υλοποίησης των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της δήλωσης για την επισιτιστική ανασφάλεια που συμφωνήθηκε κατά την τελευταία υπουργική συνδιάσκεψη του ΠΟΕ.

Οι νέες και διευρυμένες οδοί εφοδιαστικής που δημιουργήθηκαν με τις **λωρίδες αλληλεγγύης ΕΕ–Ουκρανίας** έχουν καταστεί βασικοί διάδρομοι για τις εξαγωγές της Ουκρανίας, τόσο στον γεωργικό όσο και σε άλλους τομείς. Από τον Αύγουστο, η

³¹ Συμβουλευτική ομάδα για τη διεθνή γεωργική έρευνα.

πρωτοβουλία για τα σιτηρά του Εύξεινου Πόντου με τη διαμεσολάβηση των Ηνωμένων Εθνών συνέβαλε στην επανεκκίνηση των αποστολών σιτηρών από τους λιμένες της Ουκρανίας στον Εύξεινο Πόντο. Από κοινού, και οι δύο πρωτοβουλίες κατέστησαν δυνατή την εξαγωγή άνω των 22 εκατ. τόνων ουκρανικών σιτηρών, ελαιούχων σπόρων και συναφών προϊόντων μεταξύ Μαΐου και Οκτωβρίου. Σημαντικό μέρος αυτών των γεωργικών προϊόντων έφτασε σε χώρες-εταίρους που έχουν ανάγκη.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ έχει **ουσιαστικά εξαιρέσει τον αγροδιατροφικό τομέα και τα λιπάσματα από τα περιοριστικά της μέτρα κατά της Ρωσίας**³². Δεδομένου ότι οι κυρώσεις αυτές δεν είναι εξωεδαφικές, δεν εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις εκτός ΕΕ ή φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται εξ ολοκλήρου εκτός ΕΕ. Επιπλέον, επιτρέπουν η μεταφορά καλιούχων λιπασμάτων, που προέρχονται ή εξάγονται από τη Ρωσία σε τρίτες χώρες, να πραγματοποιείται από επιχειρήσεις της ΕΕ ή μέσω του εδάφους της ΕΕ³³. Επιτρέπεται η χρηματοδότηση ή η χρηματοδοτική συνδρομή που συνδέεται με τις μεταφορές αυτές, όπως και η παροχή ασφάλισης. Επιπλέον, οι κυρώσεις της ΕΕ περιλαμβάνουν επίσης ειδικές διατάξεις για τη διασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής των συναλλαγών για ρωσικά γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των λιπασμάτων. Η Επιτροπή έχει εκδώσει σχετικές κατευθυντήριες γραμμές, ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη στην αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κυρώσεων της ΕΕ, η οποία είναι υψίστης σημασίας για τον αγροδιατροφικό τομέα. Επιπλέον, η Επιτροπή εξακολουθεί να συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη και τους διεθνείς οργανισμούς για να διασφαλίσει ότι η καθοδήγηση και η εφαρμογή από τις αρμόδιες αρχές είναι διαφανείς και συνεπείς, παρέχοντας στον κλάδο τη δυνατότητα να διατηρεί λειτουργικές αλυσίδες εφοδιασμού σε πλήρη συμμόρφωση με τις κυρώσεις της ΕΕ και συμβάλλοντας στη διαθεσιμότητα λιπασμάτων για τους γεωργούς. Οι κυρώσεις της ΕΕ έχουν σαφή στόχο: να αποτρέψουν και να αντιδράσουν στον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας στην Ουκρανία. Για τον λόγο αυτό, οι κυρώσεις της ΕΕ επιβάλλουν περιορισμούς σε ορισμένους βασικούς τομείς της οικονομίας, προκειμένου να αποτραπεί η χρηματοδότηση σημαντικών εσόδων για τη ρωσική πολεμική μηχανή και να δεσμευτούν τα περιουσιακά στοιχεία ατόμων και οντοτήτων που υποστηρίζουν τον πόλεμο. Ωστόσο, σε αντίθεση με τη ρωσική προπαγάνδα, οι στόχοι αυτοί δεν είναι ασυμβίβαστοι με την επισιτιστική ασφάλεια.

³² Ο μόνος περιορισμός που ισχύει επί του παρόντος για τη Ρωσία αφορά τις εισαγωγές στην ΕΕ ορισμένων καλιούχων λιπασμάτων, για τα οποία, ωστόσο, ισχύει μεγάλη ποσόστωση με βάση την προηγούμενη κατανάλωση. Οι κυρώσεις που αφορούν κατονομαζόμενα πρόσωπα είναι επίσης σημαντικές.

³³ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη της ικανότητας των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των συμφερόντων τους στον τομέα της εθνικής ασφάλειας.

3.5. Αντιμετώπιση της οικονομικής προσιτότητας μέσω της αύξησης των δημοσιονομικών περιθωρίων

Οι υψηλότερες τιμές εισαγωγής τροφίμων και λιπασμάτων και οι διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού για τους εισαγωγείς τροφίμων, καθώς και η απώλεια εσόδων για ορισμένους εξαγωγείς τροφίμων αυξάνουν τις επείγουσες **ανάγκες που σχετίζονται με το ισοζύγιο πληρωμών** ορισμένων χωρών εκτός ΕΕ. Η συνεισφορά της ΕΕ ύψους 100 εκατ. EUR στο ταμείο του ΔΝΤ για τη μείωση της φτώχειας και την ενίσχυση της ανάπτυξης (PRGT) και το αποτέλεσμα μόχλευσης θα στηρίζει τις ευάλωτες χώρες που έχουν σημειώσει αύξηση στις δαπάνες εισαγωγών τους. Το ΔΝΤ δρομολόγησε πρόσφατα το μέσο χρηματοδότησης «Food Shock Window». Η ΕΕ στηρίζει το σκέλος αυτό μέσω της συνεισφοράς της στο PRGT, καθώς βοηθά τις χώρες ΑΚΕ (κυρίως χώρες χαμηλού εισοδήματος) να έχουν πρόσβαση σε δάνεια με ευνοϊκούς όρους για τον μετριασμό των συνεπειών της επισιτιστικής κρίσης. Επιπλέον, μέσω του νέου μηχανισμού επισιτιστικής ασφάλειας και ανθεκτικότητας ύψους 225 εκατ. EUR, η ΕΕ θα στηρίξει, μεταξύ άλλων, τη σταθεροποίηση του ισοζυγίου πληρωμών σε χώρες της νότιας γειτονίας, και η στήριξη αυτή θα πρέπει να παραταθεί περαιτέρω το 2023.

3.6. Ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η ΕΕ θα αναζητήσει τρόπους για την ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων και την ανάπτυξη **καινοτόμων και βιώσιμων επενδύσεων στον γεωργικό τομέα** μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας με διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο της Global Gateway, ως μέρος μιας συνολικής απάντησης της «Ομάδας Ευρώπη», μεταξύ άλλων μέσω του επενδυτικού σκέλους για την ανοικτή αρχιτεκτονική στη γεωργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ETBA+). Το ETBA+ στηρίζει κλιματικά έξυπνα γεωργικά συστήματα και αλυσίδες αξίας. Το χαρτοφυλάκιο της ΕΤΑΑ καλύπτει ήδη σημαντικές επενδύσεις στον ιδιωτικό τομέα των γεωργικών επιχειρήσεων. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων θα χορηγήσει στο Διεθνές Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (IFAD) δάνειο με ευνοϊκούς όρους ύψους 500 εκατ. EUR για τη χρηματοδότηση επενδύσεων που τονώνουν τη βιώσιμη γεωργική παραγωγή και δημιουργούν ανθεκτικότητα.

3.7. Στρατηγική επικοινωνία και καταπολέμηση της παραπληροφόρησης

Η Επιτροπή θα εντείνει την κοινή επικοινωνία σχετικά με τις προσπάθειές της για τα λιπάσματα σε πολυμερές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ για την αντιμετώπιση των αντιλήψεων και των ανησυχιών στις χώρες-εταίρους. Παράλληλα, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αντιμετωπίζει τις δραστηριότητες χειραγώγησης πληροφοριών και παρεμβάσεων της Ρωσίας που αποσκοπούν στη μετατόπιση της ευθύνης για την κρίση επισιτιστικής ασφάλειας από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, μεταξύ άλλων μέσω των δημόσιων διαύλων της ΕΕ, όπως το EUvsDisinfo, και με ομοϊδεάτες εταίρους, όπως η G7 και το NATO.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα λιπάσματα είναι σημαντικά για τη διασφάλιση της συνεχούς παραγωγής τροφίμων και ζωοτροφών στην ΕΕ και παγκοσμίως. Οι υψηλές τιμές του αερίου και ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, σε συνδυασμό με την εξάρτηση από

περιορισμένο αριθμό προμηθευτών —συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας— έχουν θέσει σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα και την οικονομική προσιτότητα των λιπασμάτων, με αποτέλεσμα να διακυβεύεται η επισιτιστική ασφάλεια, ιδίως στις πλέον ευάλωτες χώρες του κόσμου.

Στο πλαίσιο αυτό, απαιτούνται βραχυπρόθεσμες δράσεις για τη στήριξη των γεωργών και των παραγωγών λιπασμάτων. Αυτές συνίστανται στη βελτίωση της διαφάνειας της αγοράς, σε μέτρα συνδρομής που ωφελούν τους παραγωγούς λιπασμάτων και τους γεωργούς μέσω κρατικών ενισχύσεων και χρηματοδότησης της ΕΕ, όπως τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ και τα μέτρα για την αγορά στο πλαίσιο του γεωργικού αποθεματικού, στη διαφοροποίηση των πηγών εισαγωγής λιπασμάτων και σε μέτρα για τη διασφάλιση του αερίου και τον περιορισμό των τιμών του αερίου, με την παράλληλη υποστήριξη βιώσιμων γεωργικών πρακτικών για την καλύτερη χρήση των λιπασμάτων και τη μείωση της εξάρτησης από τα λιπάσματα. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι συνεπείς με τους μακροπρόθεσμους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ και των σχετικών στρατηγικών της.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη, τις Ευρωπαϊκές Τράπεζες Ανάπτυξης, τους διεθνείς οργανισμούς, τις χώρες-εταίρους και άλλους βασικούς παράγοντες για τον μετριασμό των επιπτώσεων της μειωμένης οικονομικής προσιτότητας των λιπασμάτων στην παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια και για τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης τους. Η ΕΕ συμμετέχει σε νέες διεθνείς πρωτοβουλίες, όπως η «Global Fertiliser Challenges», ενισχύει την εταιρική της σχέση με διεθνείς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και θα συνεχίσει να προωθεί μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας της παγκόσμιας αγοράς και την αποφυγή εξαγωγικών περιορισμών.

Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, σημαντικό μέρος της λύσης σε προκλήσεις που αφορούν τον εφοδιασμό λιπασμάτων καθώς και το περιβάλλον και το κλίμα έγκειται στη στήριξη της μετάβασης στη βιώσιμη χρήση των λιπασμάτων και στην ανάπτυξη βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων αντί των ανόργανων λιπασμάτων. Η στήριξη της ανακύκλωσης θρεπτικών ουσιών από ροές αποβλήτων και η αύξηση της παραγωγής πράσινης αμμωνίας θα αποτελέσουν βασικές συνοδευτικές δράσεις. Αυτό θα αποφέρει οφέλη για τους γεωργούς, το περιβάλλον και το κλίμα και ταυτόχρονα θα μειώσει την εξάρτηση της ΕΕ από λιπάσματα που βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα. Αυτό θα πρέπει να συμβαδίζει με τη συνέχιση δράσεων όπως η βελτίωση της διαφάνειας της αγοράς, η διαφοροποίηση των πηγών εισαγωγής, η πρόληψη των περιορισμών στην αγορά και οι δράσεις που αποσκοπούν σε οικονομικά προσιτό και ασφαλή ενεργειακό εφοδιασμό.

Η προσέγγιση αυτή προσφέρει ευκαιρίες και στις χώρες-εταίρους της ΕΕ. Η ΕΕ θα τις στηρίξει στην προώθηση εναλλακτικών λύσεων αντί των ανόργανων λιπασμάτων που βασίζονται στη βιώσιμη διαχείριση της γονιμότητας του εδάφους.

Η τρέχουσα κρίση αποτελεί ευκαιρία για την επιτάχυνση της μετάβασης στη βιώσιμη γεωργία και σε βιώσιμο σύστημα τροφίμων, μακριά από την αδικαιολόγητη εξάρτηση από συνθετικά λιπάσματα, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται επαρκής και οικονομικά προσιτός εφοδιασμός με λιπάσματα για τους γεωργούς στην ΕΕ και στον κόσμο.